

Tromsø 09.04.2014

REFERAT FRA MØTE I FAGRÅDET FOR NORM 8. APRIL 2014

- Til stede: Dag Harald Skutlaberg (HUS), Martin Steinbakk (FHI), Anita Kanestrøm (SØF), Thea Bergheim (NITO, OUS), Ståle Tofteland (NFMM), Dag Berild (NFIM),
Anne-Sofie Furberg (NORM), Hilde Lydersen (NORM), Gunnar Skov Simonsen (NORM, ref.)
- Forfall: Knut Eirik Eliassen (NFA)
- Sak 01 / 14 Godkjenning av referat, innkalling og saksliste
Referat, innkalling og saksliste godkjent.
- Sak 02 / 14 Årsmelding og regnskap for NORM 2013
Årsmelding og regnskap for NORM 2013 ble kort gjennomgått. Ved gjennomgang av listen for deltagende laboratorier i NORM ble det diskutert deltagelse for Først Medisinsk Laboratorium som har etablert betydelig analysevirksomhet innenfor medisinsk mikrobiologi. Det var enighet om at alle laboratorier som resistensbestemmer kliniske bakterieisolater fra mennesker bør inkluderes forutsatt at de holder tilstrekkelig kvalitet i arbeidet. NORM sentralt etablerer kontakt med Først med sikte på deltagelse f.o.m. 2015. Fagrådet hadde for øvrig ingen anmerkninger til årsmelding og regnskap.
- Sak 03 / 14 Oppnevning av nye medlemmer / fornyelse av oppnevning
Oversikten over fagrådsmedlemmenes oppnevningsperioder ble gjennomgått. Fra årsskiftet 2013 / 2014 er Martin Steinbakk (FHI) og Anita Kanestrøm (foretakslaboratoriene) gjenoppnevnt for en ny fireårsperiode fram til årsskiftet 2017 / 2018. Knut Eirik Eliassen og Dag Harald Skutlaberg er oppnevnt som henholdsvis leder og nestleder for toårsperioden fram til årsskiftet 2015 / 2016. Ved årsskiftet 2014 / 2015 har Dag Berild (NFIM) og Ståle Tofteland (NFMM) begge avtjent to fireårsperioder og skal således erstattes fra sine respektive foreninger. Dag Harald Skutlaberg (universitetslaboratorium) og Thea Bergheim (NITO) har samtidig avtjent en første fireårsperiode og skal enten gjenoppnevnes eller erstattes.
Dag Harald Skutlaberg skal i egenskap av fungerende leder for fagrådet kontakte NFIM, NFMM og NITO for å få nominert kandidater før høstens møte i fagrådet slik at det kan lages en innstilling til FHI for godkjenning for årsskiftet 2014 / 2015.

Sak 04 / 14 Oppsummering av status for NORM/NORM-VET 2013

De foreløpige resultatene fra 2013 ble gjennomgått. Det er generelt ikke påvist vesentlige endringer i resistenssituasjonen fra 2012. Dette gjelder spesielt for viktige resistensfenotyper som MRSA, ESBL-produserende og aminoglykosidresistente Enterobacteriaceae, VRE og pneumokokker med nedsatt følsomhet for penicillin. 2013 var første år med rutinemessig inklusjon av systemiske isolater av *Haemophilus influenzae*, *Neisseria meningitidis* og *Streptococcus pyogenes* fra FHI samt *Neisseria gonorrhoeae* fra OUS. Denne rapporteringen har kommet på plass uten vesentlige problemer. Rapporteringen av resistensforhold hos influensavirus utgår da dette nå dekkes av RAVN. Ved kvalitetsgjennomgang av resultatene var det i år færre tilfeller av uvanlige / usannsynlige resultater, og alle disse spørsmålene er nå avklart slik at materialet er klart for bearbeidelse og rapportskriving.

Det ble gjort en gjennomgang av rapportutformingen som fagrådet i det alt vesentlige ønsker videreført i årets rapport. Det ble spesifikt bedt om at man i tabell 25 (agensfordeling i blodkultur) legger inn et tydelig skille mellom resultatene med og uten mulige hudkontaminanter. Videre bør tabellen for *Enterococcus* spp. ha en linje som tydeliggjør andelen av isolater med overførbart vankomycinresistens (VanA/VanB). Endelig ble det etterlyst bedre henvisning / lenke til oversikt over publikasjoner og rapporter som utdyper resultatene i rapporten. Det ble diskutert om man i større grad skal legge inn tallangivelser for statistisk signifikans og trendlinjer i figurene. Dette vil øke informasjonsverdien, men det må samtidig avveies mot lesbarheten. NORM sentralt vil se nærmere på saken og vurdere den i sammenheng med presentasjonen av NORM-data på web (se nedenfor).

Til rapporten NORM/NORM-VET 2013 ble det foreslått følgende tekstbokser:

- AmpC i Enterobacteriaceae v / Ørjan Samuelsen
- Karbapenemaser i Gram negative stavbakterier (avtalt med K-Res)
- Linezolidresistente enterokokker v / Kristin Hegstad
- Påvisning av VanB i enterokokker v / Kristin Hegstad
- *Clostridium difficile* – Diagnostikk og overvåking v / Jørgen Bjørnholt, Andre Ingebretsen og Egil Lingaas
- Målsettinger for antibiotikaforskrivning v / Martin Steinbakk og Hege Salvesen Blix
- Brytningspunkter versus epidemiologiske cut-off verdier (forslag fra NORM-VET).

Forslagene taes med inn i det videre arbeidet med årets rapport.

Sak 05 / 14 Overgang til nettbasert registrering i eNORM

Hilde Lydersen presenterte arbeidet som er gjort med overgang til nettbasert innregistrering av data til NORM. Den endelige konverteringen til ny datamodell ble gjort i slutten av januar etter en del spørsmål om krav til versjoner av operativsystem (Windows 7 eller høyere) og nettleser (Internet Explorer 9 eller høyere / Chrome). Det var vanskelig å definere et optimalt tidspunkt for konverteringen, men da alle deltagerlaboratoriene har skiftet til oppgraderte systemer eller har dette under arbeid ble det bestemt å gjennomføre prosessen som planlagt. Registeringsmodulen fra MICLIS har tilsynelatende fungert etter planen,

NORM – Norsk overvåkingssystem for antibiotikaresistens hos mikrober

Gunnar Skov Simonsen: Tel 776 28493, Fax 776 27015

gunnar.skov.simonsen@unn.no

men NORM sentralt er forberedt på å følge opp eventuelle problemer som måtte oppstå underveis. Under diskusjonen understrekes det at tilgang til Helsenettet er et absolutt krav for bruk av webløsningen. Det foreslås at man eventuelt kan legge inn kontrollspørsmål i eNORM slik at antall feilregistreringer reduseres. Dette vil i framtiden legge til rette for fortløpende presentasjon av data på nett.

Funksjonaliteten for forvaltning og drift av eNORM er skrevet men enda ikke testet. Dette er aktiviteter planlagt i løpet av april / mai. Man vil da også starte diskusjonen om hvordan NORM-data skal gjøres tilgjengelig på internett. Det er enighet om at man dels skal ha uhindret tilgang til alle egne data, men at man må lage et egnet system for nettpresentasjon av resistensforhold geografisk og over tid. Det er uklart hvor langt tilbake i tid det vil være praktisk mulig å inkludere data pga endringer av analysemetoder og brytningspunkter. Når det gjelder geografi diskuterte man en løsning basert på fylker eller regioner (for eks. sør, øst, vest, midt, nord og en egen hovedstadsregion). Det optimale vil antagelig være at bruker selv kan definere geografisk detaljeringsnivå, men med ivaretagelse av personvern hensyn.

Sak 06 / 14 Forskningsmidler fra NORM.
Evaluering av rapporter for 2013 og utlysning av midler for 2014

Fagrådet hadde i forkant av møtet gjennomgått rapportene fra prosjekter som tidligere har mottatt støtte. Det ble bemerket at rapporteringsmalen fungerer stadig bedre slik at det er enklere å vurdere tilbakemeldingene. De alle fleste prosjektene har enten brukt midlene i henhold til søknad eller planlegger aktiviteter i 2014. Prosjekter med avsluttet regnskap vil motta mail med bekreftelse på sluttoppgjøret og oppfordring til å nevne NORM under acknowledgments ved senere publikasjon. Publikasjonslisten over NORM-prosjekter på nettsiden er ikke blitt oppdatert, men dette vil bli gjort. Et enkelt prosjekt vil bli bedt om tilbakeføring av midler da det ikke har vært relevant aktivitet på lang tid og planlagte utgifter faller utenfor den opprinnelige søknaden. For ett prosjekt var det angitt bruk av midler til administrasjonsutgifter på institusjonsnivå (overhead). Fagrådet ønsker ikke at såkornmidler fra NORM skal benyttes til slik overhead, men dette har ikke framkommet tydelig som en forutsetning ved tidligere tildelinger. Ved senere utlysning av midler vil denne begrensningen bli tydelig presisert. Utlysning for 2014 vil bli gjennomført på vanlig til tross for synkende antall søknader de siste årene og usikkerhet om budsjett for programmering av nettpresentasjon.

Sak 07 / 14 Antibiotikakonferansen 4. – 6. november 2014

Planene for en samordnet antibiotikakonferanse på Gardermoen 4. – 6. november ble presentert og diskutert. Fagrådet stiller seg positiv til prosjektet og ser fram til en bred konferanse med deltagelse fra mange ulike fagmiljøer. Programkomiteén vil i den nærmeste framtid starte arbeidet med å sette sammen den faglige fellesesjonen onsdag 05.11.2014 kl 13 – 18. Foreløpig består komiteén av Christoffer Lindeman (AFA), Ingrid Smith (KAS), Jørgen Bjørnholt (FHI), Ørjan Samuelsen (K-Res) og Gunnar Skov Simonsen (NORM). Sannsynligvis vil flere parter ønske å delta i programarbeidet. Fagrådet kommer med følgende innspill til programdiskusjonen:

- Kan resistens reduseres? Evolusjonsbiologiske og kliniske perspektiver (Pål Johnsen, Dag Berild).
- The burden og resistance (Hajo Grundmann, Marlieke deKraker).

- Integrert resistensovervåking i et internasjonalt perspektiv (Ole Heuer, Marc Struelens, Carl Suetens).
- Bruk av IKT for styring av antibiotikaforskrivning i sykehus (Quarfurt).

Forslagene taes med når arbeidet i programkomitéen starter over påske. Det diskuteres om høstens møte i Fagrådet skal legges til Antibiotikakonferansen. Dette vil innebære at planlegging av overvåkingsprogrammet for 2015 må avklares på telefon eller mail i forkant. Det viser seg vanskelig å plassere inn fagrådsmøtet i programmet, og man velger derfor å arrangere et separat møte i Tromsø som tidligere. Man vil etter høsten 2014 vurdere om dette skal gjøres på en annen måte i framtiden.

Sak 08 / 14 Antibiotikadagen 18. november 2014

Nasjonalt folkehelseinstitutt har ansvar for den norske deltagelsen på Den europeiske antibiotikadagen 18. november. Martin Steinbakk orienterte om planlagte aktiviteter der man dels vil følge opp aktiviteter i Oslo, dels legge til rette for aktiviteter også andre steder i landet. Ut fra tilbakemeldingene fra fagrådet var det tilsynelatende liten aktivitet rundt antibiotikadagen utenfor Oslo i 2013.

Sak 09 / 14 Oppdatering om EARS-Net

Det ble gitt en kort oppdatering om status for EARS-Net på europeisk nivå. Når det gjelder norsk deltagelse er det nå kun laboratoriet i Haugesund som ikke leverer data til EARS-Net, og det arbeides aktivt med å få dette på plass så snart som mulig. Det er lagt til rette for fortløpende kvartalsvis presentasjon av norske EARS-Net data på nett.

Sak 10 / 14 Invitasjon til deltagelse i SENTRY

Martin Steinbakk har mottatt invitasjon til Norge om å delta i det amerikanske overvåkingssystemet SENTRY. Det er enighet om at verken FHI eller NORM er naturlige aktører for å organisere norsk deltagelse i SENTRY, men invitasjonen vil bli formidlet til norske laboratoriet slik at de som måtte ønske det kan ta direkte kontakt.

Sak 11 / 14 Eventuelt

Ingen spesielle saker til eventuelt.

Fagrådets møte for høsten 2014 planlegges til mandag 27. oktober (ettermiddag) og tirsdag 28. oktober.

Tromsø 09.04.2014